Lietas Nr. A420417113
Lietas arhīva Nr. SKA-1066-13

LĒMUMS
Rīgā 2013.gada 4.decembrī

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments šādā sastāvā:

senatore L.Slica
senatore J.Briede
senators A.Guļāns

rakstveida procesā izskatīja /pers. A/ blakus sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 30.septembra lēmumu, ar kuru izbeigta tiesvedība lietā.

Aprakstošā daļa

[1] 2005.gadā pieteicējs /pers. A/ ierosināja valsts AS „Privatizācijas aģentūra" (turpmāk – Privatizācijas aģentūra) privatizēt valstij piederošo nekustamo īpašumu (zemi, ēkas, būves) /adrese/, kuru viņš nomāja.

Ar Ministru kabineta 2008.gada 27.marta rīkojumu Nr.155 nekustamais īpašums nodots privatizācijai.

Ar Privatizācijas aģentūras 2009.gada 23.aprīļa lēmumu apstiprināti privatizācijas noteikumi un pieteicējam atzītas pirmpirkuma tiesības uz privatizējamo īpašumu.

Ar Privatizācijas aģentūras 2009.gada 13.oktobra lēmumu atcelti 2009.gada 23.aprīļa privatizācijas noteikumi un apstiprināti jauni.

Ar Privatizācijas aģentūras 2010.gada 11.februāra lēmumu konstatēts, ka pieteicējs kā pirmpirkuma tiesīgā persona nav iesniedzis apliecinājumu izmantot pirmpirkuma tiesības un tāpēc izsludināts jauns termiņš apliecinājumu iesniegšanai līdz 2010.gada 30.martam.

Ar Privatizācijas aģentūras 2010.gada 10.augusta lēmumu atzīti par spēku zaudējušiem 2009.gada 13.oktobra privatizācijas noteikumi.

Pieteicējs 2009.gada 23.aprīļa, 2009.gada 13.oktobra un 2010.gada 11.februāra lēmumus pārsūdzēja tiesā. Ar Administratīvās apgabaltiesas spēkā stājušos 2011.gada 8.septembra spriedumu pieteikums noraidīts.

2011.gada 16.martā Privatizācijas aģentūra nolēma vienpusēji izbeigt objekta nomas līgumu, par ko tiesā civiltiesiskā kārtībā šobrīd tiek risināts strīds.

2012.gada 7.februārī pieteicējs vērsās Privatizācijas aģentūrā, norādot, ka paziņojums par nomas līguma izbeigšanu nav pamatots. Iesniegumā pausta pieteicēja vēlme privatizēt objektu uz pirmpirkuma tiesību pamata. Privatizācijas aģentūra 2012.gada 24.februārī sniedza atbildi, norādot, ka nomas tiesiskās attiecības izbeigtas tiesiski, tāpēc aģentūra atbilstoši likuma „Par valsts un pašvaldību īpašuma objektu privatizāciju" 17.pantam nevar pieteicējam piedāvāt privatizēt objektu kā pirmpirkuma tiesīgajai personai.

[2] Nepiekrītot Privatizācijas aģentūras 2012.gada 24.februāra atbildei, pieteicējs iesniedza pieteikumu tiesā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru Privatizācijas aģentūrai tiktu uzlikts pienākums nodot pieteicējam privatizācijai nekustamo īpašumu.

[3] Administratīvā rajona tiesa ar 2013.gada 30.septembra lēmumu izbeidza tiesvedību lietā, lēmumu pamatojot ar tālāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Ar spēkā stājušos Administratīvās apgabaltiesas 2011.gada 8.septembra spriedumu ir nodibināts fakts, ka pieteicējam bija atzītas pirmpirkuma tiesības uz privatizējamo objektu, kuras pieteicējs noteiktajā termiņā neizmantoja. Līdz ar to pieteicējs ir zaudējis savas subjektīvās tiesības prasīt, lai Privatizācijas aģentūra nodod pieteicējam privatizācijai objektu kā pirmpirkuma tiesīgajai personai.

[3.2] Nav nozīmes faktam, ka pieteicējs šīs tiesvedības ietvaros ir vērsies Privatizācijas aģentūrā un tiesā, lai pieteicējam tiktu nodots privatizācijai objekts saskaņā ar likumu „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju". Iepriekšējā tiesvedībā pieteicējs ir strīdējies par Privatizācijas aģentūras noteikto objekta cenu, vadoties no likuma „Par valsts un pašvaldību īpašuma objektu privatizāciju".

Valsts īpašuma objekta privatizācija ir pakļauta tikai likumā „Par valsts un pašvaldību īpašuma objektu privatizāciju" noteiktajai privatizācijas kārtībai un izslēdz iespēju valsts nekustamo īpašumu privatizēt atbilstoši likumam „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju". Arī Ministra kabinets, pieņemot 2008.gada 27.marta rīkojumu Nr.155, ir noteicis, ka objekts kā valsts nekustamais īpašums ir nododams privatizācijai atbilstoši likuma „Par valsts un pašvaldību īpašuma objektu privatizāciju" normām.

[3.3] Ievērojot minēto, tiesvedība lietā ir izbeidzama, jo pieteikumu iesniegusi persona, kurai nav tiesību iesniegt pieteikumu (pieteicējs ir zaudējis subjektīvās tiesības privatizēt objektu kā pirmpirkuma tiesīgā persona).

[4] Par Administratīvās rajona tiesas lēmumu pieteicējs ir iesniedzis blakus sūdzību. Blakus sūdzība pamatota ar tālāk minētajiem argumentiem.

[4.1] Tiesas lēmumā norādītajā administratīvajā lietā ir bijis cits izskatīšanas priekšmets, līdz ar to šo spriedumu nevar piemērot attiecīgajā gadījumā, lai nepieļautu iesniegtā pieteikuma izskatīšanu.

[4.2] Ir kļūdains arguments attiecībā uz to, ka objekta privatizācija ir pakļaujama likuma „Par valsts un pašvaldību īpašuma objektu privatizāciju" noteiktajai kārtībai.

[4.3] Objekts ir dzīvojamā māja likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" izpratnē. Visas valsts dzīvojamās mājas, arī objekts, ir nododamas privatizācijai saskaņā ar šo likumu. Šajā gadījumā nav konstatējami minētā likuma 74.pantā noteiktie izņēmumi, kuru dēļ objekta privatizācija nebūtu pieļaujama. Lietā nav nozīmes faktam, ka starp pieteicēju un Privatizācijas aģentūru noslēgtais līgums ir nosaukts par nomas līgumu, jo tas pēc būtības ir īres līgums. Ievērojot to, ka īres līguma spēkā esība ir viens no likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 13.pantā

noteiktajiem priekšnoteikumiem dzīvojamās telpas privatizācijai, šajā administratīvajā lietā jāpieņem lēmums par tiesvedības apturēšanu līdz brīdim, kamēr spēkā stājas nolēmums civillietā par minēto līgumu.

[4.4] No tiesu prakses izriet, ja Privatizācijas aģentūras un tiesas ieskatā pastāv kaut kādi tiesiski šķēršļi, kāpēc tā bez Ministru kabineta akcepta nevar nodot objektu privatizācijai likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" noteiktajā kārtībā, tad pastāv iespēja risināt jautājumu par objekta nodošanu privatizācijai līdz dzīvojamās mājas privatizācijai. Ja tiesiskās situācijas atrisināšana ir atkarīga no Ministru kabineta atļaujas došanas Privatizācijas aģentūrai nodot objektu privatizācijai pieteicējam šai faktiskajai situācijai atbilstošā likumā noteiktajā kārtībā, tad Ministru kabinets ir pieaicināms lietā atbildētāja pusē.

[4.5] No tiesību doktrīnas izriet, ka pieteikums ir nepieļaujams tikai gadījumā, ja acīmredzami pieteicējam nav un nevar būt subjektīvās tiesības. Savukārt pastāvot jebkādām šaubām par konkrētās personas tiesībām vērsties tiesā, šaubas jātulko par labu pieteicējam.

Motīvu daļa

[5] No pieteicēja 2012.gada 7.februāra iesnieguma Privatizācijas aģentūrai izriet, ka pieteicējs vēlas konkrētā nekustamā īpašuma privatizāciju kā *pirmpirkuma tiesīgā persona*, jo šo īpašumu nomā. Aģentūra 2012.gada 24.februāra vēstulē norāda, ka, tā kā ir izbeigts nomas līgums, īpašumu nevar nodot privatizēt pieteicējam kā pirmpirkuma tiesīgai personai. 2013.gada 15.augusta paskaidrojumā tiesai Privatizācijas aģentūra norāda, ka pieteicējs ir zaudējis savas subjektīvās tiesības privatizēt objektu kā pirmpirkuma tiesīgā persona, jo pieteicējs viena mēneša laikā no privatizācijas noteikumu paziņošanas dienas, neiesniedza apliecinājumu par gatavību privatizēt objektu.

[6] Saskaņā ar likuma „Par valsts un pašvaldību īpašuma objektu privatizāciju" 17.panta otro daļu panta pirmajā daļā minētās personas (personas, kurām ir tiesības uz privatizējamā valsts īpašuma objekta pirmpirkumu), ja tās piesakās mēneša laikā no dienas, kad publicēts vai nosūtīts paziņojums par valsts īpašuma objekta privatizācijas uzsākšanu, iegūst pirmpirkuma tiesības. Panta trešā daļa noteic, ka personas kurām ir pirmpirkuma tiesības, tās īsteno šā likuma 25.pantā noteiktajā kārtībā.

Saskaņā ar minētā likuma 25.pantu ne vēlāk kā nedēļas laikā pēc valsts īpašuma objekta privatizācijas noteikumu apstiprināšanas Privatizācijas aģentūra piedāvā personām, kurām ir pirmpirkuma tiesības (17.pants), noslēgt privatizējamā objekta pirkuma līgumu saskaņā ar apstiprinātajiem valsts īpašuma objekta privatizācijas noteikumiem, ierakstītā vēstulē izsūtot tām šos noteikumus. Personām, kurām ir pirmpirkuma tiesības, jādod atbilde mēneša laikā no ierakstītās vēstules saņemšanas brīža. Ja persona, kurai ir pirmpirkuma tiesības, nedod atbildi noteiktajā termiņā, tās pirmpirkuma tiesības izbeidzas un Privatizācijas aģentūra veic šā likuma 26.pantā noteiktās darbības.

No lietas materiāliem konstatējams, ka 2008.gada 6.maijā pieteicējs iesniedza pieteikumu objekta pirmpirkuma tiesību izmantošanai. Attiecīgi Privatizācijas aģentūra ar 2009.gada 23.aprīļa lēmumu Nr.75/326 atzina pieteicēja kā pirmpirkuma tiesīgā nomnieka pirmpirkuma tiesības objekta privatizācijā. Ar 2009.gada 23.aprīļa lēmumu Nr.75/327 tika apstiprināti privatizācijas noteikumi. Pieteicējs noteiktajā termiņā līdz 2009.gada 13.jūnijam apliecinājumu privatizēt objektu saskaņā ar apstiprinātajiem privatizācijas noteikumiem neiesniedza.

Ar Privatizācijas aģentūras 2009.gada 13.oktobra lēmumu Nr.165/757 atzīti par spēku zaudējušiem ar 2009.gada 23.aprīļa lēmumu apstiprinātie objekta privatizācijas noteikumi, apstiprināti jauni privatizācijas noteikumi. Pieteicējs apliecinājumu privatizēt objektu noteiktajā termiņā nav iesniedzis.

Tas nozīmē, ka pieteicējam sākotnēji tika atzītas pirmpirkuma tiesības uz nekustamo īpašumu, bet pieteicējs tās zaudēja, neizpildot attiecīgos noteikumus – nesniedzot atbildi noteiktajā termiņā uz piedāvājumu noslēgt privatizējamā objekta pirkuma līgumu saskaņā ar apstiprinātajiem valsts īpašuma objekta privatizācijas noteikumiem. Ievērojot minēto, pieteicējam nav subjektīvo tiesību prasīt objekta privatizāciju kā pirmpirkuma tiesīgai personai. Vienlaikus pieteicējam nav liegta iespēja piedalīties nekustamā īpašuma privatizācijā vispārējā kārtībā.

[6] Tā kā pieteicējs pirmpirkuma tiesības uz konkrētā nekustamā īpašuma privatizāciju zaudēja jau 2009.gadā uz likuma „Par valsts un pašvaldību īpašuma objektu privatizāciju" 25.panta otrās daļas pamata, nav tiesiskas nozīmes apstāklim, ka Privatizācijas aģentūra 2012.gada 24.februāra vēstulē kā šķērsli pieteicēja vēlmei privatizēt objektu, izmantojot pirmpirkuma tiesības, norādījusi nomas tiesisko attiecību izbeigšanu. Citiem vārdiem, strīdiem par nomas līgumu (ko šobrīd izskata vispārējās jurisdikcijas tiesa) nav nozīmes šajā lietā, jo pieteicējs pirmpirkuma tiesības pazaudēja ātrāk, nekā Privatizācijas aģentūra sāka risināt jautājumu par nomas līguma izbeigšanu. Tāpēc tiesai šajā lietā nav jāaptur tiesvedība, kamēr civiltiesiskā kārtībā tiek izskatīts jautājums par nomas līguma laušanu.

Tāpat, pretēji pieteicēja uzskatam, nav jāpiemēro princips, ka visas šaubas par subjektīvo tiesību pastāvēšanu, jātulko par labu pieteicējam, jo tiesai šajā gadījumā nav šaubu, ka pieteicējam ir zudušas subjektīvās tiesības privatizēt nekustamo īpašumu kā pirmpirkuma tiesīgajai personai.

[7] Tā kā ar Ministru kabineta 2008.gada 27.marta rīkojumu Nr.155 nekustamais īpašums ir nodots privatizācijai saskaņā ar likumu „Par valsts un pašvaldību īpašuma objektu privatizāciju" un šis rīkojums nav pārsūdzēts, konkrētā nekustamā īpašuma privatizācija ir pakļauta minētā likuma regulējumam un vairs nav apspriežams jautājums par objekta tiesisko statusu kā tādu. Līdz ar to, pretēji pieteicēja uzskatam, nekustamais īpašums nav jāprivatizē kā dzīvojamā māja, tāpēc Senāts neanalizē pieteicēja argumentus, kas saistīti ar to, kādēļ lietā ir jāpiemēro likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" normas un kā jāinterpretē līguma saturs.

Nolēmuma daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 129.[1]panta ceturto daļu, 323.panta pirmās daļas 1.punktu un 324.panta pirmo daļu, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments

nolēma

Atstāt negrozītu Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 30.septembra lēmumu, bet /pers. A/ blakus sūdzību noraidīt.
Lēmums nav pārsūdzams.

Senatore L.Slica

Senatore J.Briede

Senators A.Guļāns